

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้ที่ศึกษาพุทธปรัชญาจำนวนไม่น้อย เห็นว่า พุทธศาสนา ไม่สนใจที่จะถกเถียงปัญหา กลุ่มหนึ่งที่เรียกว่าปัญหาทางอภิปรัชญา (Metaphysics) ซึ่งทั่วไปปัญหาทางอภิปรัชญาในศาสนา พุทธไม่สนใจที่จะพิจารณาหาคำตอบ ทั้งนี้เพราะปัญหาดังกล่าวนั้น เป็นปัญหาที่ตั้งขึ้นเพื่อถกเถียงกัน ในประเด็นที่ว่า โลกนี้มีจุดกำเนิดที่ใด โลกนี้เที่ยงหรือไม่เที่ยง ฯลฯ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรงและไม่เกี่ยวกับปัญหาของชีวิต นั่นก็คือ ปัญหาเรื่องทุกข์ ที่มนุษย์ทุกคนความ ต้องเผชิญหน้ากับมัน

จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาพุทธปรัชญาให้เหตุผล โดยยกคำสอนที่ปรากฏในปฐมวาท- กโยวาทสูตรขึ้นมาสนับสนุน ในพระสูตรนี้ เนื้อหาหลักจะเกี่ยวกับปัญหาทางอภิปรัชญาและ พระพุทธ เจ้าไม่ทรงตอบปัญหาเหล่านี้ เช่น ปัญหาเรื่อง โลกเที่ยงหรือไม่เที่ยง โลกมีที่สิ้นสุดหรือไม่สิ้นสุด ชีวิตจะเป็นสิ่งเดียวกับกายหรือเป็นคนละสิ่งกัน มนุษย์และสัตว์เมื่อตายแล้ว มีอยู่หรือไม่อยู่ หรือมีอยู่ก็มี ไม่มีอยู่ก็มี หรือมีอยู่ก็ไม่ใช่ ไม่มีอยู่ก็ไม่ใช่

การที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงตอบปัญหาดังกล่าว ก็เพราะว่าเป็นปัญหาที่ไกลตัวกว่าจะค้นหา คำตอบ ได้ก็จะต้องใช้เวลานานเกินไปและเป็นปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินชีวิตของ มนุษย์นั่นก็คือ ปัญหาเรื่อง การดับทุกข์ พระพุทธเจ้าได้ทรงเปรียบบุคคลที่ต้องการคำตอบที่เกี่ยวกับ ปัญหาอภิปรัชญาไว้ดังนี้

ดูกรรมาลงกยสูตร เปรียบเหมือนบุรุษต้องศรัอันอาภยาณิชที่ลานทาไว้หนา
 มิตรมาศย์ ญาติสาโลหิตของบุรุษนั้น พึงไปหานายแพทย์ผู้ชำนาญใน
 การผ่าตัดมาผ่า บุรุษผู้ต้องศรันั้นพึงกล่าวอย่างนี้ว่า เรายังไม่รู้จัก
 บุรุษผู้ยังเรานั้นว่า เป็นกษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์หรือศูทร...มีชื่อว่า
 อย่างนี้ มีใครศรัอย่างนี้...สูงต่ำหรือปานกลาง...ดำขาวหรือผิว
 สดสี...อยู่บ้าน นิคม หรือนคร ไหน เบียงใด เรายังไม่รู้
 ลูกศรันั้นออกเพียงนั้น¹

จากพระสูตรนี้ ยืนยันได้ว่าพุทธปรัชญา มิได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาอภิปรัชญาที่ถูก
 ในแง่หนึ่ง แต่ปัญหาเรื่องโลก (The World) ตามทรรศนะของพุทธปรัชญา มีลักษณะพิเศษไปจาก
 ปัญหาทางอภิปรัชญาที่ปรากฏในจุฬาลงกโยวาทสูตร คือต่างในแง่ที่ว่าปัญหาเรื่องโลกซึ่งเป็นปัญหา
 ทางอภิปรัชญานั้น ได้เข้ามามีบทบาทในการอธิบายเรื่องทุกข์ของมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่สามารถ
 แยกตัวเองออกอย่างเป็นอิสระจากโลกภายนอก มนุษย์จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับสรรพสิ่งรวมทั้ง
 กับตัวเองและมนุษย์ชาติด้วยกัน ความสุข ความทุกข์ของมนุษย์ จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับว่า มนุษย์มี
 ความสัมพันธ์อย่างไรกับโลกภายนอกและความสัมพันธ์ประเภทใดที่ก่อให้เกิดความทุกข์หรือไม่ก่อให้เกิด
 เกิดทุกข์

ดังนั้นการที่จะเข้าใจปัญหาเรื่องทุกข์ การดับทุกข์ ซึ่งเป็นหัวใจของหลักคำสอนในพุทธ
 ศาสนา จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติที่แท้จริงของโลกว่าโลกดำรงอยู่อย่างไรและ
 มันมีธรรมชาติอย่างไร มนุษย์ซึ่งมีอินทรีย์พิเศษคือ จิต เป็นตัวรับรู้ และมนุษย์ก็เป็นศูนย์กลางที่จะ
 เข้าใจหรือศึกษาพุทธธรรมได้เข้าไปรับรู้การเป็นอยู่ของโลกตามธรรมชาติอย่างที่มีมันเป็นหรือมนุษย์
 ได้เข้าไปรับรู้และเพิ่มความหมายใหม่ให้กับมันหรือไม่ การเข้าใจผิดในธรรมชาติของโลก ก่อให้เกิด
 เกิดความทุกข์กับมนุษย์ ดังนั้นปัญหาเรื่องโลกจึงเป็นปัญหาทางอภิปรัชญาที่สำคัญที่เราจะละเลย
 เสียมิได้

¹ ม.ม. 13/150

วัตถุประสงค์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ต้องการนำเสนอ โนทัศน์ เรื่อง โลกตามธรรมชาติหรือโลกเชิงปรนัย (Objective World) และ โนทัศน์ เรื่อง โลกที่เกิดขึ้น จากการรับรู้ของมนุษย์ที่เป็นต้นเหตุทุกซ์ นั่นก็คือ โลกเชิงอัตนัย (Subjective World) พร้อมกันนั้น มนุษย์ได้รับรู้โลกอย่างไร้ฉันทเป็น (ยถาภูตัง) หรือมนุษย์รับรู้โลก โดยปรารถนาให้มันเป็นไปตามความต้องการของเรา การรับรู้ โลกประเภทใดก่อให้เกิดทุกซ์ และจะแก้เหตุแห่งทุกซ์ได้ มนุษย์ควรรับรู้โลกและมีความสัมพันธ์ อย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เกิดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับ โนทัศน์ เรื่อง โลกตามธรรมชาติของ พุทธปรัชญาเถรวาท
2. ทำให้ความเข้าใจ ปัญหา เรื่อง โลกนั้น เกี่ยวโยงกับปัญหา เรื่องทุกซ์และหลักธรรม โดยรวมของพุทธปรัชญาด้วย
3. เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าทางวิชาการที่เกี่ยวกับพุทธปรัชญา

เอกสารประกอบการวิจัย

ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

- แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จาก พระไตรปิฎก
- แหล่งข้อมูลชั้นรอง คือ คัมภีร์อรรถกถา และคัมภีร์วิสุทธิมรรค พร้อมทั้ง

งานเขียนของผู้รู้ทางพุทธศาสนาและวิทยานิพนธ์ ภาควิชาปรัชญา ที่สามารถนำมาอ้างอิงได้